

Візнюк Максим

студент групи ПФс-31

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Науковий керівник: Панухник Олена

доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Vizniuk Maksym

student of the group PFs-31

Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

Scientific supervisor: Olena Panukhnyk

Doctor of Sciences (Economics), Professor
Head of the Department of Economics and Finance
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

СУЧАСНІ МЕТОДИ ОЦІНКИ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПОЗИЧАЛЬНИКІВ БАНКАМИ MODERN METHODS OF ASSESSING THE CREDIT CAPACITY OF BORROWERS BY BANKS

Розвиток ринкових відносин в Україні свідчить, що попит компаній на кредитні банківські послуги значно зріс. У зв'язку з цим банки повинні приділяти більше уваги таким питанням, як оцінка кредитоспроможності позичальників, головним чином з міркувань власного фінансового забезпечення. В даний час банківські установи розробляють різні методи оцінки кредитоспроможності клієнтів, і кожен банк розробляє власну систему оцінки потенційних позичальників на основі конкретних умов контракту, пріоритету банку, його спеціалізації, позиції на ринку та конкуренто спроможності, відносин з клієнтами, економічного рівня та політичної стабільності країни.

Питаннями оцінки кредитоспроможності та платоспроможності позичальника займалися такі вітчизняні науковці економісти: В. В. Вітлінський, В. Галасюк, І. Гуцал, О. Дзюблюк, А. Єпіфанов, Н. Крупська, А. Мороз, С. Науменкова, М. Савлук, Я. Чайковський та ін. Серед іноземних вчених слід виділити роботи Е. Брігхема, Л. Гапенські, В. Лі, В. Тена, Г. Панової. Однак, проблему неможливо вважати достатньо вивченою, оскільки до сьогоденішнього часу в теорії і зокрема в практиці немає одного підходу до визначення системи показників, які б змогли комплексно охарактеризувати надійність та кредитоспроможність позичальників [1].

Досліджуючи питання про кредитування певних підприємств чи будь-якого комерційного банку, кредитор повинен вирішити, чи буде доцільно надавати позику цьому позичальнику, чи зможе позичальник повернути кошти за кредитом, чи підтверджена документами сума, яку має на меті отримати клієнт, чи розроблений позичальником бізнес-план є цілком реальним, та багато інших важливих питань.

Серед найбільш поширених оцінок платоспроможності виділяють наступні:

1. коефіцієнтний аналіз;
2. статистичні методи;
3. комплексні методи(на основі експертних оцінок).

Коефіцієнтний аналіз є простим у використанні, і зазвичай не потребує індивідуального інформаційного забезпечення. За допомогою коефіцієнтів можливо

проаналізувати різні форми фінансового стану позичальника. Однак не дивлячись на це даний метод оцінки кредитоспроможності має ряд мінусів:

- коефіцієнти не повністю характеризують кредитоспроможність підприємства, так як не можна надавати перевагу одному з розрахованих показників;
- нормативні значення більшості коефіцієнтів не враховують фактичний стан економіки та фази ділового циклу, відсутня єдина база рекомендованих значень.

Методи статистичної оцінки включають бально-рейтингові системи і моделі неплатоспроможності на основі декількох дискримінантних аналізів.

Бально-рейтингові системи оцінки створюються банками за допомогою емпіричного підходу, шляхом використання факторного аналізу. Дані системи базуються на історичних даних про банківські позики з низьким, помірним, а також високим ступенем ризику.

Наступні моделі комплексного аналізу дуже поширені серед іноземних банків, які базуються на професійній оцінці економічної доцільності кредитів. Більш імовірно, що вони враховують як кількісні так і якісні характеристики боржника.

Основним мінусом цих складних методів є їхня орієнтація в основному на якісні чинники, а також той факт, що ці моделі базуються на думках експертів, і в деяких випадках суб'єктивний характер [2].

Отже, можна дійти до висновку, що сьогодні існує значна кількість методів для оцінки кредитоспроможності позичальника, і кожен характеризується своїми позитивними сторонами та недоліками. Обирати конкретну методику потрібно у залежності від рівня політичної та економічної стабільності в країні, виходячи з того, які у самого банку можливості, також його кредитної політики банку, пріоритетних напрямів у роботі та зокрема від сегментів з якими ведеться співпраця [3].

Перелік використаних джерел:

1. Терещенко О. «Нові підходи до оцінки кредитоспроможності позичальників – юридичних осіб». Вісник Національного банку України. 2012. № 1. С. 26-30
2. Гідулян А. «Поліпшення методики оцінки кредитоспроможності позичальників». Вісник НБУ. 2012. № 1. С. 53
3. Васильчук С.В. «Оцінка кредитоспроможності позичальника як один із методів забезпечення економічної безпеки банку», Науковий вісник НЛТУ України. 2012. Вип. 22.1, С. 154-161